
Gevolgen fiscale maatregelen voor concurrentiepositie afvalverwerkingssector

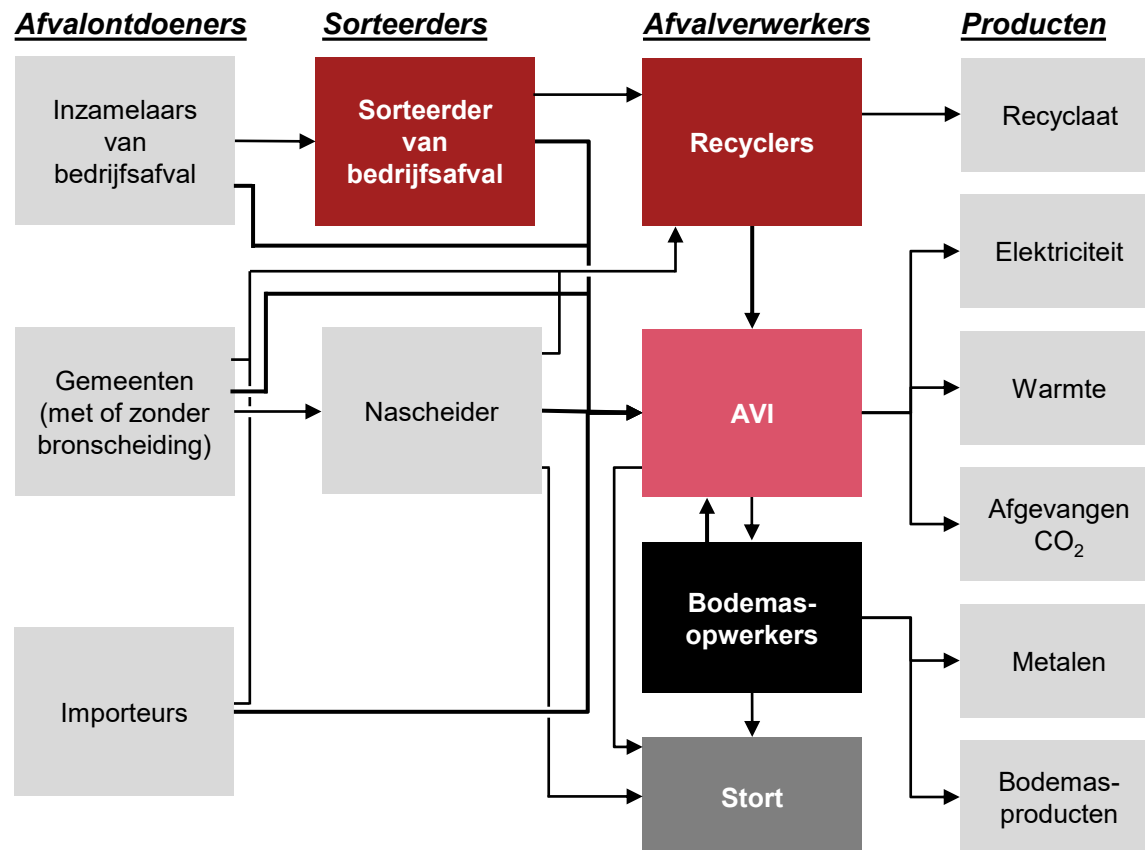
Vereniging Afvalbedrijven
Partner in de circulaire economie

11 september 2025

Vanuit maatschappelijk perspectief hebben we het speelveld geanalyseerd voor de Nederlandse afval- en recyclingsector

Afvalsector

Versimpelde weergave afval- en recyclingketen

Toelichting

Wat?

- De fiscale maatregelen zijn van toepassing op AVI's en stortplaatsen, maar ze hebben ook invloed op recyclers, sorteerders en downstreamactiviteiten zoals bodemasverwerking en storten
- We hebben de gevolgen van de fiscale maatregelen voor de concurrentiepositie van deze activiteiten onderzocht

Waarom?

- Eventuele verplaatsing van (delen van) de afvalketen heeft economische gevolgen, maar ook gevolgen voor de afvalverwerkingscapaciteit in Nederland, klimaat en circulariteit

Verschillende fiscale maatregelen in de afvalsector zijn beoogd ter vervanging van de geschrapte plasticheffing

Aanleiding

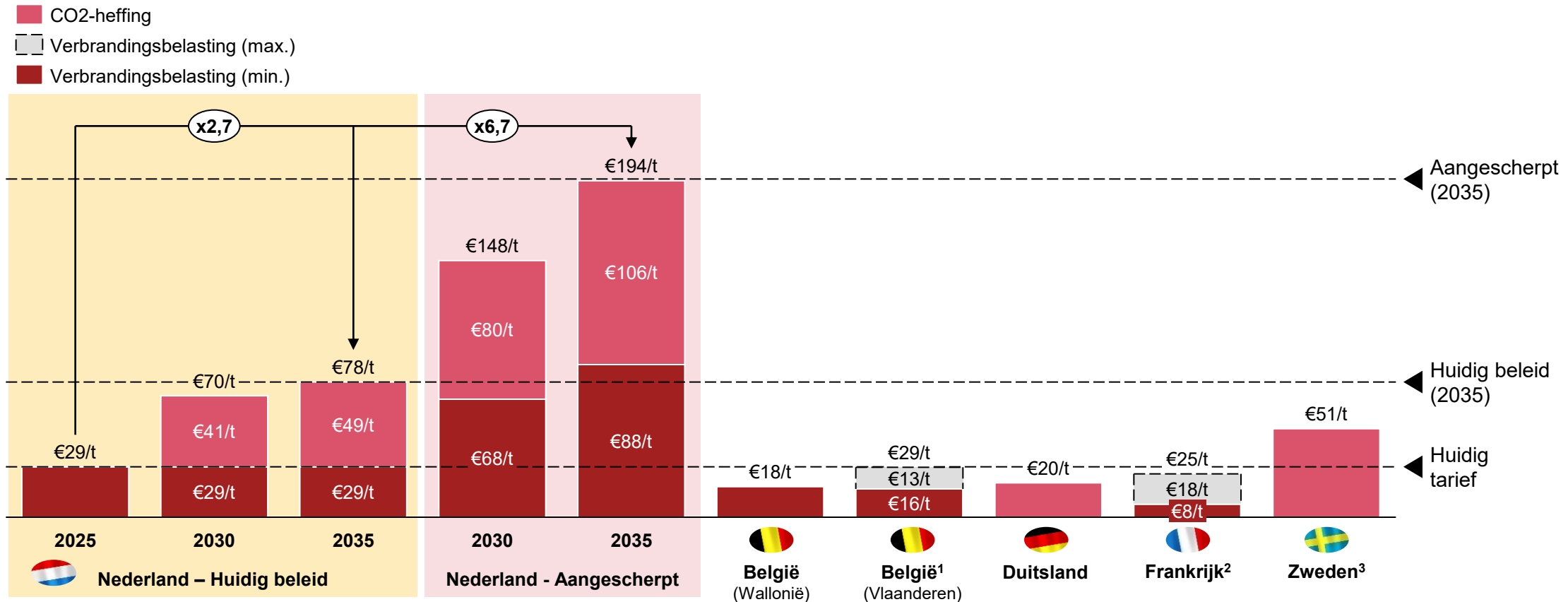
Fiscaal instrument	Beoogde wijziging	Huidig beleid Aangescherpt	Toelichting
Afvalstoffen-belasting (ASB)	• Verbreding van de grondslag • Verhoging van ASB-tarieven	€/ton afval 40 40 2025 40 70 2030 40 90 2035	• De voorgenomen plasticheffing ter bevordering van circulariteit is ingetrokken vanwege zorgen over de concurrentiepositie van de chemische industrie
CO₂-heffing voor AVI's	• Versnelde uitfasering van gratis rechten • Verhoging van de CO₂-heffingstarieven	€/tCO₂ 88 88 2025 152 295 2030 152 295 2035	• Aanscherpingen aangekondigd in de ASB en CO₂-heffing voor de afvalsector ter budgettaire vervanging (€567mln. per jaar)
Opbrengsten CO₂-heffing naar rijksbegroting	• Opbrengsten CO₂-heffing naar rijksbegroting in plaats van subsidies		• ASB-tarieven moeten mogelijk verder omhoog bij afnemende afval- en CO₂-volumes

Budgettaire doel = €567mln

De effectieve belastingdruk is bij huidig beleid al relatief hoog en loopt bij aanscherping flink verder op

Internationale vergelijking

Effectieve belasting bij huidig en aangescherpt beleid (€/ton afval, inclusief vrijstellingen)

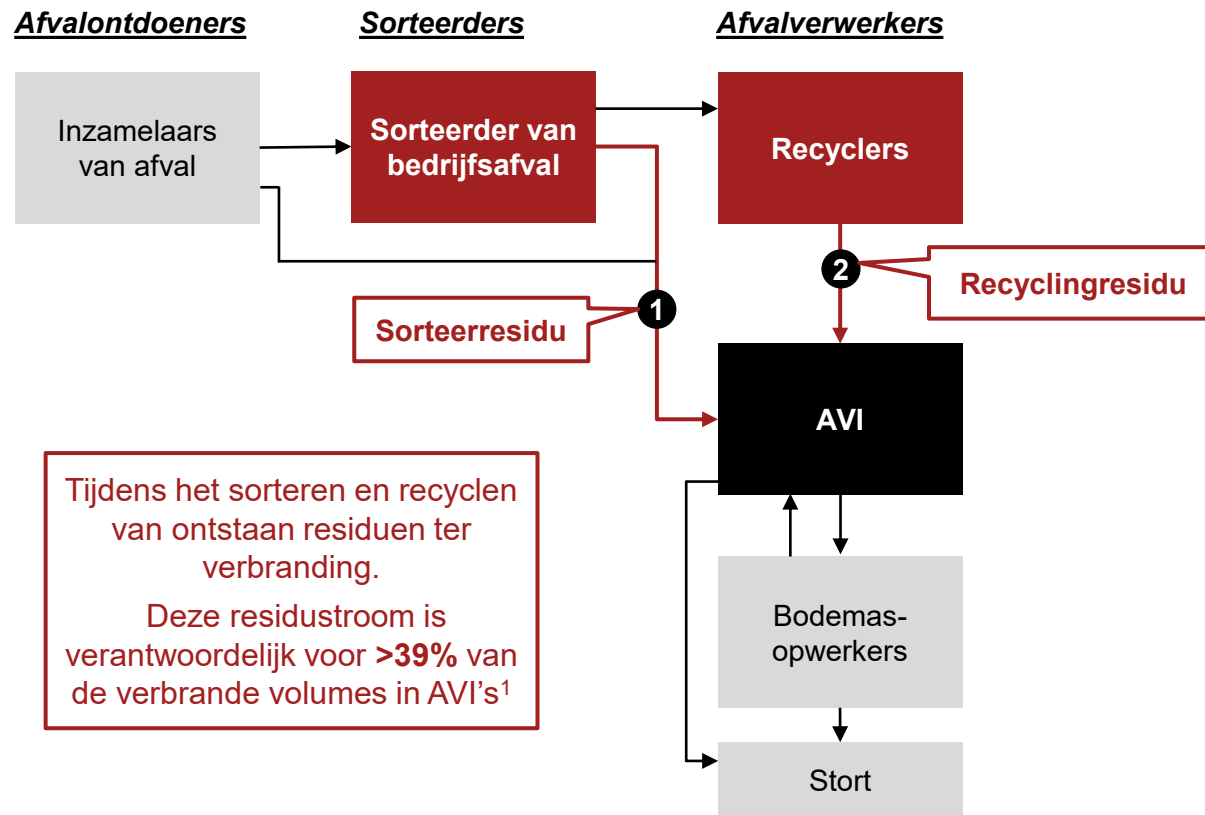

1) In Vlaanderen geldt het lage belastingtarief voor huishoudelijk afval en het hogere tarief voor bedrijfsafval; 2) In Frankrijk geldt het lage belastingtarief voor energie-efficiënte AVI's; 3) In Zweden vallen AVI's onder EU ETS. Hier is gerekend met de prijsprojectie voor 2035 van PBL, 2024 ([link](#))

Sorteren en recyclen in Nederland wordt minder aantrekkelijk ten opzichte van het buitenland en virgin alternatieven

Gevolgen sorteerders en recyclers

Versimpelde weergave van de afvalverwerkingsketen

Inzichten

- De hogere kosten voor verbranden geven een prikkel om meer te recyclen maar hebben ook onbedoelde negatieve effecten
- Tijdens het sorteren en recyclen van ontstaan residuen ter verbranding – zo'n >25% van de plasticrecyclingvolumes verlaat bijvoorbeeld het proces als residu
- De heffingen maken het verbranden en storten van residu duurder, waardoor de kosten van sorteren en recyclen in Nederland toenemen
- De concurrentiepositie ten opzichte van buitenlandse sorteerders en recyclers verzwakt, zowel voor geïmporteerd als binnenlands afval
- Ook verzwakt de concurrentiepositie ten opzichte van nieuwe (virgin) alternatieven
- Door de heffingen staat de Nederlandse positie als koploper op het gebied van (plastic)recycling onder druk, en neemt de afhankelijkheid van buitenlandse recyclers toe

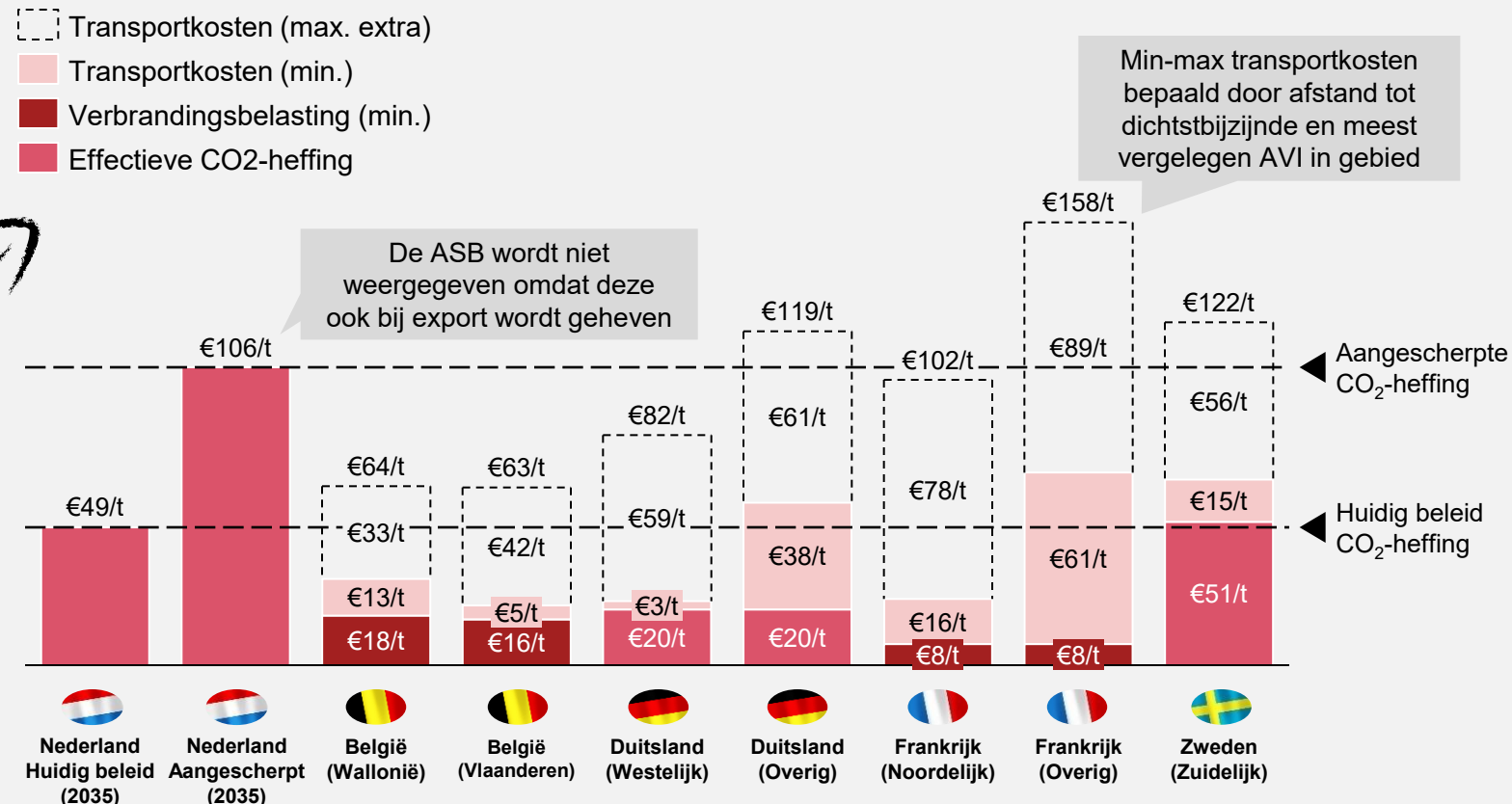
Er is een zeer reëel risico dat afvalverwerking verplaatst, waardoor de capaciteit voor NL's afval mogelijk afneemt

Gevolgen AVI's

Inzichten

- De relatief hoge belastingdruk maakt aannemelijk dat importvolumes (~15%) niet langer rendabel kunnen worden bediend
- De heffingen maken het ook interessant om binnenlands afval te exporteren (zie figuur rechts)
- Hierdoor komt er druk te staan op de verbrandingscapaciteit in Nederland. Dit terwijl er in ieder geval tot 2050¹ behoefte blijft aan verbrandingscapaciteit voor Nederlandse afval
- Het risico op verlies aan verwerkingscapaciteit geldt ook voor bodemasopwerking en stortplaatsen

Vergelijking kosten bij verbranding binnenlands afval in Nederland en buitenland (€/ton verbrand afval)

1) Volgens TNO is er een aanzienlijke onzekerheid over de ontwikkeling van het brandbare afval, welke tussen 2030 en 2050 licht zal stijgen tot halveren.
Zie Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2025 ([link](#))

CCS kan het risico op verplaatsing van verwerkingsactiviteiten verminderen, maar implementatie is vertraagd en onzeker

Verduurzaming

Randvoorwaarde	Toelichting
Infrastructuur (Aramis)	AVI's zijn afhankelijk van Aramis, welke naar verwachting is vertraagd tot Q4 2030
Financiële ondersteuning (SDE++)	• AVI's zijn afhankelijk van subsidiëring onrendabele top • Subsidiëring is onzeker doordat: – Er een reële kans is dat SDE++ budget wordt overschreden – CCS bij AVI's relatief duur is, waardoor winkans laag is – De maximale subsidie-intensiteit mogelijk ontoereikend is
Stabiel en voorspelbaar beleid	Verplaatsing van volumes creëert onzekerheid in business case van CCS (en Aramis als geheel)
Vergunningen	Stikstofvergunningen voor CCS-projecten kunnen leiden tot vertraging

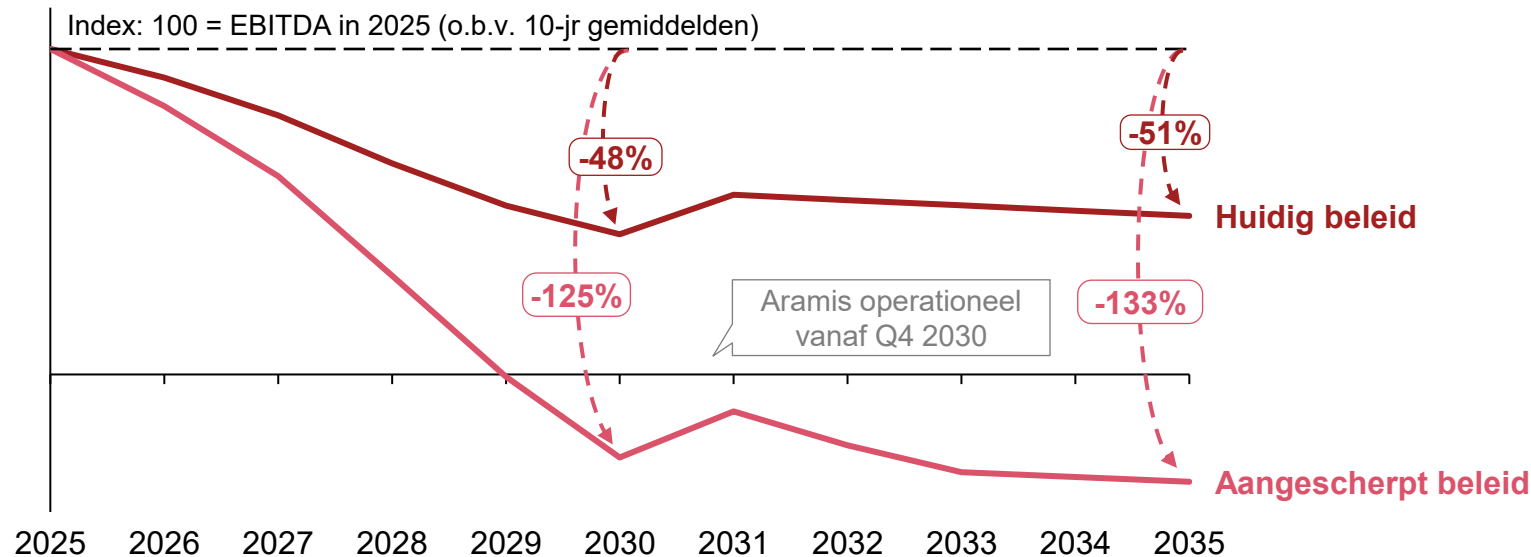
Inzichten

- De CO₂-heffing geeft een beperkte prikkel voor AVI's om te verduurzamen, omdat afval goedkoper kan worden verwerkt in het buitenland
- Subsidies blijven noodzakelijk om deze onrendabele top te verminderen, maar de toekenning daarvan is onzeker
- Daarnaast is CCS-infrastructureur vertraagd, waardoor AVI's tot 2030 (en mogelijk daarna) überhaupt niet substantieel kunnen verduurzamen

Zelfs als de huidige CCS-plannen doorgaan, blijft er substantiële druk op de benodigde verbrandingscapaciteit

Winstimpact bij AVI's

EBITDA-ontwikkeling AVI's bij constante productieniveaus¹

Aannames:

- Voortzetting huidige productieniveau's
- Huidige CCS-plannen met SDE++ toekenning vinden doorgang ondanks onzekerheden
- Doorgifte:
 - Binnenlands: 10% van CO₂-heffing en 90% van ASB
 - Import: 0% van CO₂-heffing en 0% van ASB

Inzichten

- Doordat AVI's de heffingkosten beperkt kunnen doorrekenen aan ontdoeners, gaat er winstgevendheid verloren
- Zelfs bij huidige CCS-plannen leidt huidig beleid tot een flinke winstdaling – aangescherpt beleid zelfs tot verlies
- Onder die omstandigheden is het voor AVI's niet mogelijk om kostendekkend te blijven, met een zeer reëel risico op verlies aan verbrandingscapaciteit als gevolg

Het verplaatsingsrisico kan worden verminderd door in te zetten op een Europees gelijk speelveld

Beleidsopties

Beleidsroute	Heffing	Beleidsopties om risico op verplaatsing te verminderen
 Harmonisatie van Europees beleid	ASB	Inzetten op gelijke tarieven en grondslagen in Europa
	CO ₂ -heffing	Aansluiten bij Europees beleid – naar verwachting komen AVI's vanaf 2028 onder EU ETS te vallen
Of op zijn minst...		
 Nationaal beleid met oog voor verplaatsingsrisico	ASB	• Effectief handhaven van ASB op export wordt relevanter naarmate heffingen stijgen • Substituten voor afvalverbranding van Nederlands afval fiscaal gelijk behandelen • Verlaagd tarief op importstromen voor afval (in lijn met andere EU-landen) • Verlaagd tarief op recyclingresidu (import)
	CO ₂ -heffing	• Introduceren grensheffing bij exports (indien mogelijk) • Vrijstellen importstromen • Vrijstellen recyclingresidu • Realistische timing van heffingen in samenhang met beschikbaarheid van subsidies en infra voor CCS

Thank you
